

Land that moves is different

שאני מקרקעי דניידי –

Overview

The גמרא explains that even if עבדי כמקרקעי דמי, nevertheless the עבד must be in order to be נקנה with the קרקע. The case of the עבד is different than the case of שמואל where קנה כולם, because the עבד is a מכר לו י' שדות וכו' קנה כולם, therefore he must be בתוכה. It would seem that if not for the fact that an עבד is דניידי he would be נקנה together with the קרקע, on account of שמואל's ruling. (first) challenges (and then substantiates) this presumption.

asks: תוספות

ואם תאמר אפילו לא ניידה הא תרי תשמישי ניהו –

And if you will say; even if the עבדים are not ניידה, but nevertheless since they and the קרקע serve two different purposes, therefore it is understood that (if it is not עומדין בתוכה¹) it cannot be נקנה together with the קרקע -

והוי² כחולסית³ ומצולה⁴ דמחזיק באחד מהן לא קנה האחר –

And it is like a חולסית and a מצולה that (even) if he sold him both, if he made a חזקה in one of them he is not קונה the other -

כדאמרין בפרק המוכר [את] הבית (ב"ב סז,א) אחד לישנא –

As the גמרא states in פרק המוכר את הבית according to one opinion⁵; how can we say here that (if not for the fact that עבדים are ניידה) the rule would be מחזיק בקרקע קנה wherever they are, since they serve two different purposes.

answers: תוספות

ויש לומר דעבד וקרקע חשיב חד תשמיש לפי שהעבד ראוי לעבודת קרקע:

And one can say; that an עבד and קרקע are considered one (and the same) usage, for an עבד is fit for working the land. Therefore if not for the סברא of קנין שמואל through נקנה the עבדים would be ניידה.

Summary

An עבד and קרקע are considered חד תשמיש.

Thinking it over

Why is תרי תשמישי a stronger difference than ניידה?!

¹ See חידושי ר"נ אות תמוז and נח"מ.

² The ואפילו בחולסית ומצולה amends this to read מהרש"ל.

³ The חולסית there cites the ר"ה who explains it to mean a sandy soil, from which glass is made.

⁴ The מצולה there cites the ר"ה who explains it to mean the riverbed from where gold and silver are mined. Others interpret it as a trap to catch fish.

⁵ The גמרא there differentiates (according to this לשון) between the case of שמואל (where מכר לו י' שדות וכו' קנה כולם) and the case of חולסית ומצולה; that by שמואל it is חדא תשמישתא and therefore he is קונה כולם, however by a חולסית ומצולה it is תרי תשמישי and therefore he is not קונה the other. The same should apply to עבד.